

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
 1 óra 1:50 K 1 óra 2 K
 1 évre 18 K 1 évre 24 K
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felolós szerkesztő: Hajós József.

A keresztény sajtóvállalat ügye

Városunkban is diadalmasan halad előre. Oskoronázó városunk keresztény közönsége átérzi, hogy a versenyképes keresztény sajtó megteremtése a legszükségesebb teendőnk. Belátjuk azt is, hogy a sajtókérdéssel most úgy kell foglalkozni, hogy ne foltozásokat végezzünk, ne érelmeszesedések beiegetek segítsünk tovább haladókni, hanem új, életerős sajtó keresztény sajtó állítsunk a világnézlet magyarthoni közödtérére. Jól tudjuk, hogy ez a sajtó nem fogja lebecsülni a már meglévő, régtől küzdő harcosokat, hanem szellemben és anyagban egyaránt segíteni fogja. A keresztény közönség várta várja a versenyképes keresztény sajtót, mely a keresztény igazságokért, a keresztény erkölcs uralmáért küzd, mely a mai társadalmat képes lesz a nemesebb erkölcsi értékre ránevelni.

Mi nem akarunk megelégedni azzal, hogy néhány részvény lejegyzésével megnyugtassuk lelkiismeretünket, hanem azért jegyezzük, hogy a mi részvényeinkből megalakult Sajtóvállalat kiadványait majd nemcsak mi, hanem milliók rendelhessék meg és olvashassák. Fehérvár keresztény közönsége megértette sajtóakciónk mély jelentőségét s ezért a részvényjegyzésben serényen részt vesz.

A helybeli sajtóhölgyek: ömélőtlósága Szögyény-Marich Julia előhöklete alatt, kedden tartották első beszámoló értekezletüket. A hölgyek addig éppen 500 részvény jegyzést gyűjtöttek. Mátray Rudolf gimnáziumi igazgató lelkesítő beszédében köszönte meg a sajtóhölgyek eddigi buzgólkodását. Vizsota Alajos dr. püspöki írodagazgató pedig a további gyűjtésre vonatkozólag adott praktikus indítványokat, melyeket az értekezlet egyhangulag elfogadott.

(Az érdeklődők számára itt meg jegyezzük, hogy a sajtóhölgyek legközelebbi értekezlete április 4-én (csütörtökön) délután 6 órakor lesz a gimnázium igazgatóságai termében. Akiik gyűjtőveiket eddig be nem mutatták, vagy akiknél úres gyűjtőveik vannak, sziveskedjenek azokat mielőbb a gimnázium igazgatójához eljuttatni.)

Lelkiismereti kötelességünknek valljuk: használni ezt az alkalmat az erős keresztény sajtó megalapítására. Belátjuk, hogy életkérdés az, hogy a sajtó döntő feyverével minél teljesebb mértékben és arányban rendelkezünk. A világháború után a világnézletek csatája következik. Az emberiség idegetlen, általános igazotlóság uralkodik; az erkölcsi és politikai tekintély lehanyatlott, a tulajdonjogot sokan kigunyólják... Előre-

látható, hogy a keresztény hit és erköletan sokféle támadásnak lesz majd célpontja. A háborút reánk zúdító gonoszság a háborút majd a keresztény igazságok csödjeként fogja beállítani, az elkieseredett milliók dühének majd az Egyházat akarják sokan bűnbakul odádobni. Onként érthető, hogy a támadásnak és a védelemnek szintere a sajtó

lesz. Ha a háború végén nem lesz szervezett, életerős sajtónk, akkor az ellenség letipor bennünket. Ezt pedig nem engedhetjük, tehát most kötelességünk — ha kell áldozatokkal is — megalkotni a győzni képes keresztény sajtót. Városunkban szépen indult a részvényjegyzés; bár lenne a folytatása még bőségesebb eredményű.

Hogyan dolgoznak a szabadkőművesek ?

A Világnak ugyanazonegy számában olvasható az alábbi két közlemény.

Az egyik egy szerkesztőüzenet, gimplifogásra leadva. Így szól:

56610. sz. előfizető. 1. Minden jóhírű, tisztességes ember, tagja lehet, akinek meg van a megfelelő képzettsége, hogy ugy a saját, mint a mások lelkének kiművelésén dolgozhassék s amellet gondolkodása szabad az előítéletektől, vagyis önállóan tud gondolkodni és kritikus szemmel tudja azokat az ismereteit is megbirálni, amelyeket eddig csupán a „tekintély” érvényével fogadtattak el vele; emellet férfinak kell lennie, azaz embernek a talpán, egész embernek, aki ugy cselekszik, amint gondolkodik és aki a szívvel is gondolkozik. A szabadkőművesség — belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályai szerint — bölcseleti emberbaráti és haladó intézmény, amelynek célja: a közérkölciség, a művelődés és a felebaráti szeretet terjesztése és a jótékonyaság gyakorlása. Ugyancsak alapszabályai szerint a szabadkőművesség kizár köréből minden politikai és vallási kérdést.

A másik Ignotus (Veigelsberg Hugo) tárcájának egy része kivonatolva következőképen hangzik:

Egy pár év óta mind sürábban figyelhetni az utcán a katolikus kegyesség külső jeleit — nyitvánvalóan már az iskolában kezdenek vele törődni, hogy a gyermekből kegyes hívőt neveljenek, ki nem szégyelli hitét s az utcán s a villamoson is, ha nő keresztlet vet, ha férfi, kalapját megmozdítja, ha templom előtt megy el. Itt Budapesten kivált a budai félen látni ezt, ahol kegyesebbek is az emberek s több is a templom. Minap megfigyeltem egy csinos és vidám kislyányon, hogy a Kigyó-tértől a Retek-ucáig jó öbzör hagyta abba a villamosbéli boldog kacaraszást, hogy elke-moldyoda keresztlet vessen. Ez az alkotmolyodás különösen meghalott, — kulturhistóriában nevelt szememnek nem volt nehéz ebben csökevényét látni a győtrő aggodalomnak, melyvel a régi ember az istenné előlépett lelkektől való

félelmében már mozdulni sem tudott és nem mert, annyi mindenféle cselekvési és abbanhagyási kötelesség rakódott idők és ivadékok rendjén utó vállaira. A jézusi megváltás öröme, forradalmi, údvözítői és igazán megváltói jelentősége éppen az volt, hogy ettől a rettenetes, elviselhetetlen, minden lélekző pil lanatra kötelességnek súlytás kötelességességétől való rettegetésnek terhet viselő idegességétől váltotta meg a vergődő embereket. Megváltotta egy igazán isteni gesztussal, ahogy az istennek emberrellett fia a maga egy halálával ezt az egész elviselhetetlen és életrontó adósságot egyszer s mindenkorra s minden elkövetkezendő ember számára leelőszentelte, kiknek, előjövendő embereknak, épp n csak hinnők kell az údvözítőt tényben, hogy maguk is údvözüljenek, s ugy a szeltemek győtrésével, mint az ő állandó s minden pillanatban minden erővel való szolgálásuknak ideg ölé robbantástól szabadon élhessenek szabadságuknak. Milyen isteni gondolat! Milyen isteni szabadság! Csak hogy, ugy látszik, maga is isten legyen, aki énti tud vele.

Eddig legalább, minden megváltás arzal végződött, hogy az ember újra Onként vállalta, amitől már maga a az isten is meg akarta váltani.

Szinte ordít a tanulság ebből a két közleményből, ámint így egymás mellé állíva olvassuk őket. Az egyik arról beszél, hogy „szabadkőművesség kizár köréből minden vallási kérdést”, a másiban egy notórinus szabadkőműves konnolyhíntő arról cikkez sok szemforgatással, hogy egy pár év óta mind sürribben lehet az utcán, (a fővárosi utcán) embereket látni, akiknek külső viselkedése is elárulja, hogy katolikusok.

Főnnebb arról van szó, hogy a szabadkőművesnek egész embernek kell lennie, aki ugy cselekszik, ahogy gondolkodik; itt meg a hyperkulturált szabadkőműves zsidó beleböklik egy fiatal iskolásleányba, mikor látja, hogy ez a villamoson is keresztlet vet, ha templom elé kerül, vagyis egész ember akar lenni, aki ugy cselekszik, ahogy gondolkodik.

Szeretné az ember ennek a két írásnak a nyomán a következő kérdéseket feladni:

1. Miért botránykő egy szabadkőműves szemében az, ha egy katolikus ember a templom előtt (mit szent helynek tart és vall) keresztlet vet vagy megemeli a kalapját, tehát mint egész ember, ugy cselekszik, ahogy gondolkodik: mikor a jó szabadkőművesben éppen az ilyen egész emberiséget kívánják, mint kvalifikációt ?

2. Miért baj az és rabság, melyből Krisztus már régen megváltotta az emberiséget, miért csökevény, miért a régi pogányságra emlékeztető atavisztikus vonás, (magyarul és nem szabadkőműves tolvajnyelven mondva): miért butaság az, ha valaki a neki szent templom előtt tiszteletet mutat ellenben mielőtt jómodor követelménye, ha az ember — sokszor bizony bizony igen könnyű fajulyu — emberlarsa előtt is megemeli a kalapját ?

3. Ha a vallás — mint azt ódaté lépten nyomon hrdetik, tényleg magánúgy a szabadkőművesség szemében, s az „kizár köréből minden vallási kérdést”: miért van az mégis, hogy nagy kultúrzsídók, szabadkőműves vezető emberek tárcáikat írták arról, ha egy kis fény az utcán is a vallása szerint cselekszik ?

4. Mikor fog Ignotus az ő zsidóhírsorsosainak vallási aza kásaiba belebotolni, mikor látja meg egyszer az ő „kulturhistóriában” nevelt szemezekben a csökevényét a győtrő aggodalomnak, amellyel a régi ember az istennek előlépett lelkektől való félelmében már mozdulni sem tudott ? Mikor fog tárcáitkezni az ő szemle-mes modorában, kellő kulturhistóriai aláfestéssel az ünnepeiken kezükben nagy héber imakönyvekkel járó, husvétkor macsóhon élő, disznószárltó irtozó, vonaton is fehrakott szíjakkal imádkozó zsidókról ? Mikor ? Mikor ?

Lám, mi, hívő keresztények sohasesem hrdetjük, hogy a vallás magántúgy, hogy mi kizárunk a körünkben minden vallási kérdést és mégsem köttünk bele soha, még véletlenül sem, zsidó felebarátaink vallási cselekedeteibe !

Morál: amennyire tiszteletreméltó egy becsületos, pozitív hitű zsidó, annyira csuf portóvá a zsidóba ojtott szabadkőműves !

Sigma.

A város közeletvámszedési joga.

A kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett a városhoz, amelyben közli hogy a város törvényhatóság bizottságának múlt év október 29-én tartott közgyűlésén hozott határozatában kérelmezett közeletvámszedési jogot az ezen határozatban megállapított módozatok mellett egyáltalán nem engedélyezheti.

A közigyelési határozat ugyan is csakis a vasuti állomásokra érkező árukat szándékszik megvámolni. A miniszter a vasúti állomáson gyakorlandó vámszedési jogot csak akkor abban az esetben hajlandó újból engedélyezni, ha úgy a feladásra kerülő, mint a leadótt árukat egyformán vámoltnának meg. Ez annyival is inkább kívánatosnak tartja a miniszter, mert a vámszedésnek a vasúti állomáson feladott árukra való kiterjesztése esetén feltétlenül mellőzhetővé válik, a vámdíjtelek törvénnyel felemelésére, sőt ezen a réven esetleg az addigieknél alacsonyabb vámdíjtelek alkalmazása, melletti is biztosítható lesz a vámtárgy kezelése, fontartási és kiépítési költségeinek fedezésére szükséges vámjövedelem. Szükségesnek mondja a miniszter, hogy a város előzetesen legalább hozzávetőleges számítások alapján megállapítsa, hogy a vasúti vámszedésnek az általa ajánlott módozatok mellett való gyakorlása esetén milyen mérvű átlagos évi vámjövedelemre lehet kilátása.

A sorompóknál gyakorlandó vámszedési jog érvényesítésénél alkalmazandó vámdíjszabályaitokra vonatkozólag közli a miniszter, hogy azt a város által kérelmezett formában szintén nem engedélyezheti, mert abban a befogott és szabadon hajtott állatok valamint az egyes járművek közötti aszerint, hogy azok mivel vannak megterhelve, a megvámolás mérvé szempontjából különbség létezik.

Felhívja a miniszter a várost, hogy a közeletvámszedési jognak a leiratában elmondottakkal figyelembevételével melletti való engedélyezését újabb kérvényben kérelmezze. Félreértések, hosszadalmas iratváltások elkerülése végett pedig kívánatosnak tartja a miniszter, ha részletek megbeszélése végett a polgármester személyesen jelenne meg a minisztérium illetékes szakosztályában, ahol az összes felmerülhető kérdésekre megfelelő felvilágosítást és utbaigazítást nyerhet.

A községi kötelékbe való felvétel díja. A városi közgyűlés a községi kötelékbe felvétel díjáról szabályrendeletet alkotott. A belügyminiszter ma értesítette a várost, hogy a szabályrendeletet általánosságban jóváhagyja, csak annak 10. §-át változtatja meg olyképen, hogy a felvételi díj kérdésében elsőfokot a törvényhatósági bizottság dönt, amelynek döntése ellen a közigazgatási bíróságnál van panasznak helye.

HÍREK.

A székesfehérvári Oltáregyesület kérese folytán megvámpispóki ur ömélődsége f. évi április 24-én a ciszt. rend fogalmazmányának diszturmében hólgyek részére háromnapos szentgyakorlatot tart. A jó rend érdekében számozott belépőjegyek adatnak ki, melyek Rónainé oltáregyesületi terjesztő urhólgyéni (Kossuth utca) nagyrészt elfogytak már. A résztvevőket pontos megjelenésre kérik, amely nyiben az elmélkedések kezdetével az ajtköz beztartatnak. Az előadás sorrendje a jegyek hátlapján van közölve. *Az Oltáregyesület vezetősége.*

Szociális est. Pénteken este tartja a keresztény nők szövetsége tízedik szociális estét. Az estén dr. Polyonyi Imre püspöki titkár folytatja megkezdett témáját: Perkins Gillmann: A nő gazdasági helyzete c. munka ismertetését. E munka ismertetését nagyon egyszerűen tartjuk. Belőle megismerhetjük a hólgyközösségek és radikális feminizmus alapelveit és világnézetét. Láthatja belőle, hogy a radikális feminizmus és a keresztény feminizmus, bár több szociális törekvésben megegyeznek, oly messze vannak egymástól, mint a tűz és a víz. A radikális feminizmus különben alapelveinek megjelölésében, világnézete bevállásában nagyon huzódzik — természetesen taktikából. Azért írja nekik Püspök Urunk a „Magyar Nő” c. lapban, a keresztény feministák lapjában: „Hölgyeim, feminista bajtársaink, ne akarjanak sem önök, sem mi titlapalnak lenni, melyek úgy ma nőviroznak, hogy homályba burkolóznak — ne akarjanak sem önök, sem mi Száz Zoltán, libátlenni, akik egymást lövő teszik; hanem ki a színel, ki az elveit, halljuk, lássuk, mi választ, mi egyesít.” Perkins Gillmann művének visszalásztó durva s régmúlt darvinizmusa, melyen a hitetlen filozófia is már rég tulleldóit, bántó a stil és hang, mellyel a nőnek némi gazdasági viszonyát tárgyalja — de Schwimmer Róza és Glücklich Vilma azért tartották szükségesnek felidartani, mert legközelebb áll lefogásukhoz és hangját a stiljét legmegfelelőbbnek tartják a jóvá nője számára.

Kath. kör közgyűlés Csákváron. Az elmúlt vasárnapon tartotta meg a csákvári kath. kör szokásos évi közgyűlését. A közgyűlésen a kör életének tartalmasabb tételére nézve igen élénk eszmecsere fejlődött a tagok között és jobb indítvány hangzott el arra vonatkozólag, hogy hogyan vihetünk több mozgalmat és tartalmat a kör életbe. A gyűlés az indítványokat mérlegelve elhatározta és határozatilag kimondotta, hogy saját kör életének keretein belül megalkítja a gazdakört, hogy ezzel a földmives és iparos körítagekkel necsak mindjobban tömörítse, hanem az ott előadott hasznos előadások révén tudásukat is gyarapítsa, ismereteiket fokozza, hogy így minél intenzívebben felelhessenek meg jövő feladataiknak, mely rájuk a világháború befejezése után várakozik. Ha mérlegeljük ama körülményt is, hogy a gazdakörbe való emelődörülés folytán a tagok jobban és előnyösebben juthatnak szak-

májuk szükségleteinek beszerzéséhez — csak helyeselni lehet az elhangzott és elfogadott indítványt. Ez irányú hasznos és ismeretterjesztő előadásokat a kör buzgó és agilis elnöke Szabó Jenő plebános és a kör titkára ifj. Horváth József s. lelkes fogják időközönként megtartani. A csákvári kath. kör ezzel is tanujelét akarja adni munkásságának, mert így készül érdekeinek megvalósítására és a hasznos ismeretek felhasználására alkalnak beállani, a háború utáni gyors fellendülés kereteibe.

Drágább lesz a liszt. Közölnök, hogy a város csak 9—11 waggon lisztet kap havonként, a mai lisztárak melletti a lisztre a közlelmezési ügyosztály egy év alatt körülbelül 36.000 koronát fizethet rá. Hogy ezt a ráfizetést csökkentse, a közlelmezési bizottság javaslatot tett a polgármesternek a lisztárak emelésére, amely emelés esetén a ráfizetés csak 2400 koronára csökkenne. A közlelmezési bizottság a 0 és 100 fillérre, a rozslisztét 74 fillérre, a tengert lisztét szintén 74 fillérben kívánja mállapítani. A polgármester még nem döntött e kérdésben, de előreláthatólag helyt fog adni a közlelmezési bizottság javaslatának.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter értesítette ma a várost, hogy a „Székesfehérvári Keresztény Nők Szövetsége” alapszabályait felülvizsgálta és azokat jóváhagyta.

Jószívű emberekhez. Egy teljesen szegény, munkaképtelen beteg iparos munkás, kinek a felesége is beteg és kilenc tagu családdal bír, a nagy nélkülözések közt kénytelen a jószívű emberek segítségét kérni. Az adományokat továbbítja lapunk kiadóhivatala.

Drágább lesz a zsir. A közlelmezési bizottság tarthatatlannak véli, hogy mikor a nyers zsir ára 11 korona, illetve 11 kor. 40 fillér, az olvasztott zsir maximális ára 12 korona legyen, amikor a nyers zsirból legfeljebb 65—70 százalékot vasított zsir kapható. A közlelmezési bizottság felkérte tehát a polgármestert, hogy a sertéstermékek kioscsinybeni árára vegye revízió alá és különösen az olvasztott zsir árát emelje, mert a bizottság véleménye szerint a mai ár mellett a nyarra olvasztott zsir nem lesz biztosítható.

A városi segélypénztár ez ulon értesíti a hadisegélyezettteket, hogy a segélyfizetések folytatólagosan a következő sorrendben lesznek: 21-én csütörtökön délelőlt 8—10. F és U, 10—12 Varga, Weisz, Virág, Vinczai, Vég, 2—4 a többi V és Z. 22-én, pénteken délelőlt 8—12 M, 2—3 Nagy és Német, 3—4 a többi N és O. 23-án szombaton 8—9 Pap, Palocsics, Pammer, Pinke, 9—12 a többi P, 2—3 R betű.

A szegény család részére Szilágyi J. Sámfalváról 5 koronát küldött.

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszert a Störk-paszulla. Egy doboz ára 1.50 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly király téri gyógyszerüzében.

Szept. májolt pörrens arcúszatánsg ápolására biztos hatású szer a „Korona tejár” (ezelött Crème de Laitine), mely párszori használat után az arci barsonysimává és hóhétté teszi. Egy kis tégely 1.50 K. Nagytégely 3 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszerüzében.

Mozi.

Az Apolló igazgatósága Rözi. Julius Caesar film lesz a hét művészeti eseménye. Az Apolló színházban kerül bemutatásra pénteken, szombaton és vasárnap. Pénteken és szombaton délután fél négy órakor ifjúsági előadás, a többi előadás este fél 7 és fél 9 órakor. Vasárnap 4 előadás 3, 5, 7 és 9 órakor. Jegyek már most kaphatók Krausz Veronánál és a pénztárnál.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetéseket 10 szőlő 1.50 kor., azonfelül minden szóbert 10 fillér fizetendő.

Gépházi takarítónő felvételik a villamostelepen.

Tanonok villanyszereléshez felvételik a villamostelepen.

Lámpapakcsoló felvételik a villamostelepen.

Egy bölényű 40 kor. havi fizetéssel felvételik. Juhász virág keskeszedésében. Szögyényi.

Masamód kicasszony felvételik Knazovitzky divatruházában.

Nagyobb mennyiségű tölgytakarót ajánlhatnak tagjainknak. Előjegyzéseket a hivatalos órák alatt elfogadjuk. Székesfehérvári Hitelszövetkezet.

Ruhafesték, minden színben, kipróbált jó minőségű csomagja 50 fillér. Kereskedőnek 300 csomag K 94 — frankó utánvétellel szállít Friedmann Hermann, Szatmár, Deák tér 68.

Aránia-színház.

Szerdán és csütörtökön márc. 20 és 21-én Mady Christians II ik filmje **Elveszett paradicsom.** 4 felvonásban. Köznapokon 2 előadás fél 7 és fél 9 órakor. Rendes helyárak.

Apolló-színház.

Szerdán és csütörtökön március 20 és 21-én Gunnar Tolnaess főszereplő **A császárnő nyakéke** Detektivkomédia 3 felv.

Olaf Föns főszereplésével **Az átkos arany** Nordisk dráma 4 felvonásban.

Legközelebb Julius Caesar.